

הקרן הלאומית למדע
المؤسسة الإسرائيلية للعلوم
Israel Science Foundation

ג' באב, תשפ"ד
07 באוגוסט, 2024
מספרנו: 1912/24

לכבוד
פרופ' ענת קדרון, חינוך, לימודי ארץ ישראל, המכללה האקדמית תל חי
ד"ר תמי הופמן, הפקולטה לחינוך, מכללת סמינר הקיבוצים

לפרופ' קדרון שלום רב,

הנדון: בקשתכן למענק מחקר בנושא:
**ה"קול הפוליטי" של הנוער במרחבים עירוניים בישראל, 1965-1995 ומקומו בעיצוב
תפיסת האזרחות הישראלית**

הצעת המחקר אשר הגשתן לקרן הלאומית למדע לא נכללה, לצערנו, בין ההצעות אשר זכו
במענקי מחקר השנה.

מצ"ב עיקרי חוות הדעת.

לתשומת לבכן, החלטות הנהלת הקרן מתקבלות על סמך סיקור עמיתים ודיונים בוועדות
מקצועיות. ראוי להדגיש כי הוועדה המקצועית אשר בחנה את הצעת המחקר התבססה על מכלול
ההערות והציונים שהתקבלו מסוקרים חיצוניים ומחברי הוועדה שהם מומחים בתחום, ונתנה
משקל, בדיוניה, רק לאותן ביקורות והערות שהיו מקובלות עליה.

מאחר שכספי ההקצבה השנתית מחולקים עד תום, החלטות הנהלת הקרן הן סופיות ואינן ניתנות
לשינוי.

אנו מאחלים לכן הצלחה בהמשך דרככן המדעית.

בכבוד רב,

תמר

ד"ר תמר יפה-מיטווד
מנכ"ל

העתק: רשות מחקר ופיתוח מיג"ל – תל חי, המכללה האקדמית תל חי

מוזמנים לבקר באתר קול המדע [/https://kolhamada.isf.org.il](https://kolhamada.isf.org.il) - מיזם של הקרן הלאומית
למדע, המגיש מידע מדעי מחזית המדע, לציבור ולקהילה המדעית בישראל.

Reviewer No. 1

ההצעה רצינית ונראה שהושקעה בה מחשבה רבה. זוויות המחקר מעניינות, היא עשויה להניב חשיפה של חומרים חדשים, ועקרונית מומלצת למימון על פי תוכנה. נקודות חשובות שיש לקחת בחשבון מבחינה מחקרית:

1. מנקודת מבט סוציולוגית, יש להתעכב על המושגים "דור" ו"נוער" באופן מעמיק יותר. אפשר לפנות בהקשרים אלה לחוקרים כגון ורד ויניצקי-סרוסי, שהעלתה את הטענה שהמושג דור כבר אינו רלוונטי כדי לדון בתופעות תרבותיות, בפרט בישראל בשנים מתקדמות כמוצע במאמר. היא הדגימה זאת בהקשר של זיכרון השואה והעובדה שכמה דורות חולקים את הטראומה. עניין זה עשוי להרחיב את מנעד הדיון. מבחינה תיאורטית, כדאי לחשוב על פייר בורדייה בהקשר של הגדרת מושג ה"נוער", וראו במאמרו: "נוער" הוא רק מילה" מן הספר **שאלות בסוציולוגיה** (אסופת מאמרים).

2. חוסר בנתונים: מן ההצעה לא ברור מהם היקפי השתתפות הנוער באותן שנים, ובאילו ערים? אם ההיפותזה היא שהיו דפוסי השתתפות משמעותיים, עליהם להיתמך גם בנתונים מספריים. על המידע להיות מפולח באופן שמסביר במה היו מעורבים בני הנוער, תדירות, הערכת השפעתם. כדאי גם להעריך ואף לבדוק, אולי באמצעות הראיונות, איך רואים היום המבוגרים את בני הנוער שהיו: עד כמה תפסו את מעורבותם כחשובה, או עד כמה היה זה בילוי זמן עם חברים, למשל.

3. אזרחות:

א. אזרחות עירונית (מקומית), אזרחות מדינית – יש להבחין אותן זו מזו ולחשוב על הפרויקט בהקשר של יחסי הגומלין ביניהן. האם ההצעה מבקשת להתמקד בפוליטיקה מקומית? איך הפוליטיקה המקומית קשורה לאזרחות באופן כללי – ואם כן, מדוע לעירוניות דווקא יש חשיבות (נראה שיש כוונה להשליך מההתפתחויות המקומיות על האזרחות הכללית)? ומה בעצם קורה בקיבוצים ובמושבים באותן שנים מבחינת קולותיהם של הילדים? יש לייחד התייחסות לעניין זה מעבר לאמירה בדבר צמיחתן של תרבות עירונית ופתיחות לעולם הרחב, שכן ההפרטה, למשל, לא הייתה בשיאה לפחות בחלק מאותן שנים.

ב. יש למקד גם את מושג האזרחות עצמו, ולחשוב עליו גם בהקשרים הייחודיים – למשל, בערים חרדיות, ערביות או כאלה שדרים בהן אוכלוסיות שונות מבחינת תפיסתן הקבוצתית. ראוי גם לחשוב על המושג אזרחות כפי שנתפס על ידי בני הנוער עצמם, ולחשוב על הגדרתו הסובייקטיבית והאובייקטיבית.

4. בהקשר המגדרי בפוליטיקה העירונית המקומית, יש לחשוב על חנה הרצוג בהקשר זה (ולהבחין בין עמדות של בני נוער ובנות נוער – במסגרת זמן המחקר נכללות גם שנות הגל השני של הפמיניזם בארצות הברית).

5. הפניות למקורות נוספים, מלבד אלה שצוינו למעלה:

א. יש להפנות לספרה של חנה יבלונקה על ילידי 1948 – **ילדים בסדר גמור**. ראוי גם להתייחס לספר שערכה בנוגע למאפייני שנות ה-70 עם צבי צמרת (הוצאת יד בן-צבי).

ב. יש להפנות לספרה של טליה דיסקין, **לשון החוק ושפת הילדים**, שכתבה על בנייתה של תודעה אזרחית מנקודת מבטם של יוצרי עיתוני הילדים והנוער בעשור הראשון למדינה, והתייחסה גם לקולם של הילדים. על התודעה הפוליטית בעיתון הנוער **חרות לנוער** ראו גם במאמר מאת הנ"ל שפורסם לאחרונה בכתב העת **קשר**.

6. תיקוף:

א. דווקא תגובת בני הנוער לרצח רבין, כולל התופעה של "ילדי הנרות", עשויה לבטא היבט סמלי של אזרחות, ועל כן ראוי לשאול איך השפיע הרצח על תפיסת האזרחות של בני נוער ועל מעורבותם.

האם הרצח עורר אותם? האם הם אותם הילדים שהיו הילדים המעורבים פוליטית? לכן, ההמלצה שלי היא להאריך במעט את טווח השנים של המחקר עד שלהי המאה ה-20/ראשית המאה ה-21.

ב. מבחינת החלוקה לשלוש תקופות - מומלץ לאמץ תיקוף רופף יותר, למקרה שיתחווור שצריך לשנותו בהמשך המחקר: דווקא מתוך שאיפה להקשיב לקולם של צעירים, יש לחשוב האם, למשל, דווקא חילופי השלטון ב-1977 שינו מבחינת בני הנוער? ואולי בני נוער הם שתרמו לשינוי מסיבות שלהם (שחשוב לבדוק, במידת הניתן), ואזי צריך לתקף קצת אחרת את גבולות המחקר.

Reviewer No. 2

I have had the opportunity to review the grant proposal titled "The Political Voice of Israeli Youth in Urban Spheres and Its Impact on the Development of Israeli Citizenship, 1965-1995," which suggests a historical study on youth participation through a cultural theoretical lens. My following report is structured according to the provided criteria: originality and innovation, the importance of the research, suitability of research methods, the researcher's scientific background, and an overall summary of strengths and weaknesses.

Originality and Innovation

The proposal takes an intriguing approach by emphasizing youth culture, urban studies, and citizenship studies, departing from traditional institutionalized perspectives. Its methodological focus on primary sources that capture youth voices and retrospective interviews is innovative, offering a novel lens to understand youth political participation. The inclusion of urban culture as a key component, alongside the proposal's effort to blend three distinct theoretical arenas, reflects a creative endeavor to uncover the nuanced roles of youth in transformative years.

However, the connections between these theoretical components and the field of education, which is mentioned but needs to be emphasized more, require further justification to establish its relevance to the study's core aims. The authors explain the critiques directed at civic education, which is perceived as a placebo. However, it remains to be seen why they have selected this as the theoretical framework for their study. Civic education, akin to education in a broader sense, is typically characterized by deliberate objectives and pedagogical strategies. However, to my understanding, this proposal centers mainly on nonformal youth political engagement. This emphasis raises questions regarding the suitability of civic education as the appropriate theoretical framework for analyzing this topic.

In addition, most references within the review about the proposed study's primary focus on youth culture originate from the Israeli context, aligning with the study's focus. However, a broader exploration of theoretical topics relevant to additional national contexts would have been beneficial. What insights could studies from other countries offer that are pertinent to this case? One instance is the reference to studies on urban mutual influence. An expanded discussion of the findings from these studies and their applicability to the Israeli context would enhance our understanding of the importance of this study.

Another point of interest is the relationship between the urban environment and civic engagement. Exploring the global discourse on this subject could provide valuable, crucial perspectives. The authors detailed the theoretical axes guiding their analysis only in the research plan. This should have appeared earlier in the text. Also, in the project's work plan, the authors discuss a comparison between these findings and the European and U.S. contexts. This international comparative dimension must be incorporated into

the proposal itself. If such a comparison is intended, it should be highlighted as a pivotal aspect of the study.

Importance of the Research

The proposal underlines a significant yet underexplored aspect of societal transformation through the lens of youth participation in urban settings. By proposing to analyze the connections between political transformations and the civic potential of youth, the research promises to contribute valuable insights into the dynamic interplay between youth activism and societal change. That said, the primary argument, articulated on page 6, highlights the linkages between political transformations during the study period and the potential for youth civic engagement in urban areas and society at large. This raises the question of what the intended direction of inquiry is. Are the authors examining the impact of urban youth on political and civic discourse, or conversely, investigating how this discourse influenced youth's self-perception as citizens and political entities? These represent distinct lines of inquiry that should be better clarified. While the research objectives are clearly detailed, clarifying the main research question/s would enhance our understanding of this.

Furthermore, the emphasis on urban settings is interesting but needs to be fully justified. Based on my understanding, a core principle of Israeli society is the significance of non-urban environments, such as the kibbutzim. It is possible that urban settings provided an alternative to this traditional focus, as evidenced by movements such as the Black Panthers in Jerusalem. This needs to be better explained.

Suitability of Research Methods

The methodological framework, which combines the analysis of primary sources with retrospective interviews, aligns well with the study's objectives. However, there is some ambiguity regarding the overall research design, including a misunderstanding of how historical research methodologies will interact with social theories in the data interpretation stage.

Furthermore, the specific goals of the interviews need to be clearer. I appreciate the approach that integrates the analysis of primary sources with retrospective oral history interviews. However, the objectives of these interviews need more clarification. What specific questions will these interviews address, and what are their intended outcomes? Additionally, the mere mention of conducting interviews falls short of providing a comprehensive understanding of the method's efficacy. Are there precedents or examples that showcase the strengths of this approach?

Finally, a detailed description of the analytical methods to be employed needs to be included. Will the analysis be thematic, content-based, or narrative in nature? In this regard, it should be noted that the budget should have accounted for data analysis software (such as Atlas.ti or NVivo). This type of software is essential for managing and analyzing the data that will be collected. Please note that based on my experience, the data collection and analysis stages are intricately connected and conducted parallelly; therefore, they should be depicted accordingly.

Suitability of the Researcher's Scientific Background

The authors' combined academic backgrounds are well-suited to the interdisciplinary nature of the proposed study. Their expertise in the relevant fields suggests a strong potential for successfully navigating the complex theoretical and methodological demands of this research. While the details provided on the initial studies conducted by the authors are appreciated, it remains unclear whether these studies were published or presented at academic conferences. Without this information, assessing the academic rigor of the presented material is challenging.

Summary of Strengths/Weaknesses

Strengths of the proposal include its innovative approach and the clear alignment between the researchers' backgrounds and the study's interdisciplinary nature. The emphasis on urban culture and the intention to explore youth participation from a fresh perspective are commendable. Nevertheless, the proposal is weakened by its insufficient justification for the chosen theoretical frameworks, lack of clarity in research methods, and the absence of a detailed discussion on data analysis techniques. Furthermore, the relevance of civic education as a theoretical lens appears tenuous, given the focus on non-formal youth political involvement.

In conclusion, while the proposal presents a promising and innovative study, it requires further development in several areas to fully realize its potential. Addressing the noted weaknesses, particularly regarding the theoretical justification, methodological clarity, and international contextualization, will significantly strengthen the proposal's contribution to the field.

Reviewer No. 3

1. מקוריות וחדשנות

ההצעה מקורית וחדשנית במספר מובנים:

(א) היא **רב-תחומית מבחינת נושאה** – משלבת תיאוריות ומושגים משלושה תחומים - נוער וצעירים (youth: תרבותם ופעילויותיהם); עירוניות והתפתחות עירונית (urbanism, urban development) ומקומם של צעירים ונוער באורבניות זו; אזרחות וחינוך אזרחי (citizenship, civic education). כל אלה מגובים בהצעה בספרות קלאסית ועדכנית, ישראלית ועולמית כאחד.

(ב) ההצעה **מתמקדת בנוער ובצעירים העירוניים**, זווית שלא הובלטה בספרות המחקרית – בשלושת התחומים שצוינו לעיל.

(ג) ההצעה היא מסוג **ההיסטוריה החברתית 'שמלמטה' / 'של היום-יום'** - הספרות המחקרית בתחומים שלעיל עוסקת בעיקר במסגרות חינוך ושלטון מוסדיות, מקומיות, ארציות וכו', קרי מחקרים 'מלמעלה'. החינוך לסוגיו צריך להגיע למשתמשי הקצה, התלמידים/החניכים באמצעות מוריו, מדריכיו, מפקחיו ועוד – ה'קול הפוליטי' המוצע למחקר אכן מבטא את הנוער והצעירים.

(ד) ההצעה **רב-תחומית מבחינת תת-הדיסציפלינות** ההיסטוריות שהיא מסתייעת בהן – היסטוריה תרבותית, היסטוריה של החינוך והיסטוריה של החברה הישראלית.

(ה) בהצעה יש **שילוב מתודולוגיות היסטוריות (ואיכותניות) מגוונות** – שימוש בארכיונים ארציים, עירוניים- מקומיים, פוליטיים ומפלגתיים, תנועתיים, בית-ספריים/מוסדיים ואישיים וכן במאגרי מידע ארציים ואוניברסיטאיים ממופתחים, כגון אלו שבספרייה הלאומית ובארכיונים ההיסטוריים שבאוניברסיטת תל אביב (חינוך; עיתונות יהודית); הסתמכות על סוגות שונות של חומרים היסטוריים ראשוניים: התכתבויות פורמליות, תיעוד של יוזמות נוער וצעירים, עיתונות בית-ספרית, עירונית, מפלגתית, תנועתית וארצית, יומנים אישיים ומוסדיים ועוד. בנוסף, הגישה האיכותנית (שיש בה מהתיעוד בע"פ ההיסטורי) תתבטא ב-10-15 ראיונות עומק חצי מובנים, שיביאו הן את קולם הפוליטי של הנוער והצעירים דאז והן את ראייתם של בעלי תפקידים בעבר שהיו בקשר עם הנוער והצעירים בהקשרים אלה. הכתובים והראיונות כאחד יתארגנו בדגימה של 'כדור השלג'. זהו, אפוא, 'מחקר מעורב' פנים-היסטורי ואיכותני, עירוב מקובל, מקורי ומומלץ מעבר למתכונת הרגילה של mixed methods research שהיא עירוב כמותי ואיכותני.

(ו) יש בהצעה **התייחסות מקיפה לתופעה הנחקרת** – קולם הפוליטי של בני נוער וצעירים במרחבים העירוניים והשפעתם על האזרחות (והחינוך האזרחי) בישראל – **ברמות ה'מיקרו', ה'מאקרו' וה'מסו' כאחד**: ה'מיקרו' של הנוער והצעירים, ה'מאקרו' של מערכת החינוך והפוליטיקה הארצית שעסקה בקולם הפוליטי של בני גיל אלה – ובתווך ה'מסו', המקומיות העירונית לסוגיה.

2. חשיבות המחקר ותרומתו לידע המדעי

חשיבותו של המחקר, תרומותיו למדע - והשלכותיו האפשריות - ניכרים במספר תחומים והיבטים:

(א) יש בו **תרומה למספר שדות מחקר והסתעפויותיהם** – כמפורט לעיל - נוער וצעירים (youth); עירוניות והתפתחות עירונית (urbanism, urban development); אזרחות וחינוך אזרחי (citizenship, civic education). הוא יתרום גם לחקר החברה הישראלית, בפרט בשנים הנידונות.

(ב) בשדות המחקר הללו נדרש **ידע תיאורטי, יישומי ומתודולוגי**; שלושת סוגי הידע הללו - בשדות המחקר הנתרמים אך גם מעבר להם - יכולים להתעשר מהמחקר המוצע.

(ג) **השילוב הבין-תחומי יוצר ידע בין-תחומי חשוב** – נוער וצעירים בערים מסוגים שונים; השפעת החינוך האזרחי של הנוער והצעירים על החברה הישראלית; התפתחות עירונית באמצעות חינוך אזרחי לסוגיו אצל הנוער והצעירים; וכו'.

(ד) ההיסטוריה נחלקת לסוגים שונים, אך גם בתוכה יש בין-תחומיות. **העירוב בין היסטוריה תרבותית, היסטוריה של החינוך והיסטוריה של החברה הישראלית** תורם אף הוא לידע המדעי.

(ה) כמפורט בהצעה, בשנים הנחקרות החברה הישראלית עברה בהדרגה מגישה קולקטיבית מאד לגישה אינדיווידואלית מאד. ניתוח 30 השנים 1965-1995 בהיבטים המוצעים וגיבוש הידע ההיסטורי לגביהם יכול, כמקובל בהיסטוריה של החינוך, להביא להפקת לקחים יישומיים לצורך מציאת **האיזון הנדרש בין קולקטיביזם לאינדיווידואליזם** כשתי גישות קצה קיצוניות משהו.

3. התאמת שיטות המחקר

השיטות והסוגות המגוונות והמשולבות, בגישת ה-mixed methods research שפורטה בסעיף 1 (ה), מעידות על התאמת שיטות המחקר המוצעות לתכניו ועל השלמתן זו את זו להשגת תוצאות המחקר המקיף המוצע. ניתן היה להוסיף עליהן את גישת 'התיאוריה המעוגנת בשדה' (grounded theory), שעל פיה בנויים הלכה למעשה שלבי המחקר המוצע וחלוקתם לארבע שנים.

4. התאמת הרקע המדעי של החוקרות לביצוע המחקר

הרקע המדעי של החוקרות לביצוע המחקר מתאים ללא ספק לנדרש. פרופ' ענת קדרון מהמכללה האקדמית תל-חי פרטה בגוף ההצעה וברשימת פרסומיה העשירה את מחקריה וספריה הקודמים, ביניהם רבים העוסקים באורבניות שבמוקד המחקר המוצע ובתולדות ערים בישראל בהיבטים רבים ומגוונים (חיפה, עכו, ערים מעורבות, קריית שמונה, תל אביב ויפו) וכן מחאת נוער וצעירים בישראל ועיסוקיהם הספורטיביים. קדרון הינה חוקרת ארץ-ישראל ומדינת ישראל מהזווית של הגיאוגרפיה ההיסטורית, קרי היא היסטוריונית וחוקרת ממדעי החברה כאחד, ובין-תחומיותה האישית הזו תואמת את אופיו של המחקר המוצע. ד"ר תמי הופמן ממכללת סמינר הקיבוצים (והמכון הישראלי לדמוקרטיה) היא היסטוריונית של חינוך ושל תרבות שחקרה רבות את המסעות לפולין (כולל בהיבטיהם הלאומיים והפוליטיים) ואת הוראת השואה לבני נוער ולצעירים במערכת החינוך ובצבא. בעבודתה כמנהלת התוכנית למדיניות חינוך לדמוקרטיה במכון הישראלי לדמוקרטיה ובפרסומיה שם היא מתמחה בחינוך לאזרחות ולדמוקרטיה בישראל, שהוא אחד משלושת הנדבכים המרכזיים במחקר שלפנינו. כל אלה מעידים על התאמת הרקע המדעי של שתי החוקרות לביצוע המחקר המוצע.

נקודות החוזק הרבות של ההצעה הנדונה פורטו לעיל, ועל כן יסוכמו בקצרה.

- **המקוריות והחדשנות** שלה מתבטאת בשישה מרכיבים: (א) רב-תחומיות נושאית; (ב) התמקדות בנוער ובצעירים העירוניים; (ג) גישת ההיסטוריה החברתית 'שמלמטה' / 'של היום-יום' בקולם הפוליטי של הנוער והצעירים; (ד) רב-תחומיותה היא גם היסטורית - תרבותית, חינוכית וישראלית; (ה) שילוב מתודולוגיות היסטוריות (ואיכותניות) מגוונות (ו) התייחסות מקיפה לתופעה הנחקרת ברמות ה'מיקרו', ה'מאקרו' וה'מסו' כאחד.
- **חשיבותו של המחקר, תרומותיו לידע המדעי - והשלכותיו האפשריות** - ניכרים בחמישה תחומים והיבטים: (א) תרומה למספר שדות מחקר והסתעפויותיהם – נוער וצעירים; עירוניות והתפתחות עירונית; אזרחות וחינוך אזרחי; חקר החברה הישראלית בכלל ובשנים הנידונות בפרט; (ב) ידע תיאורטי, יישומי ומתודולוגי בשדות המחקר ומעבר להם; (ג) שילוב היוצר ידע בין-תחומי חשוב (ד) בין-תחומיות בעירוב בין היסטוריה תרבותית, היסטוריה של החינוך והיסטוריה של החברה הישראלית (ה) הפקה אפשרית של לקחים יישומיים לצורך מציאת האיזון הנדרש בין קולקטיביזם לאינדיווידואליזם.
- **שיטות המחקר והסוגות המגוונות והמשולבות**, בגישת ה-mixed methods research הפנים היסטורית והאיכותנית משלימות זו את זו להשגת תוצאות המחקר המקיף המוצע.
- **חולשות הבקשה מעטות יחסית**, ועיקרן בחידוד ובתוספת להיבטים היסטוריים. (1) חסרות מלחמות ישראל הרלוונטיות בתקופה הנחקרת והאזויות החברתיות והפוליטיות שעוררו גם בקרב נוער וצעירים (ששת הימים; כיפורים; לבנון הראשונה). (2) אין אזכור לתנועות הנוער ה'כחולות'/'חלוציות', העירוניות והקיבוציות, ובעיקר הנוער העובד והלומד (נוע"ל), שהקימו 'תנועות בוגרים' צעירים בגילאי 'העלומים המאוחרים' הנזכרים בהצעה; אלה חסרות שכן עברו, בהתאמה לתפיסת החוקרות, מהחלוציות הכפרית לזו העירונית שבאזורי פיתוח – תהליכים שהחלו בנוע"ל ב-1981 והבשילו לקראת מחצית שנות ה-90. (3) במטרות המחקר (עמ' 8) נכללה (4) בחינת היחסים המורכבים בין הממסד הפוליטי והחינוכי לאקטיביזם והעמדות הפוליטיים של הנוער והצעירים בישראל – כאן חסרים הקמת אגף הנוער ב-1972 במשרד החינוך, המכונים היהודיים-ציוניים שייסד בערים ובארץ כולה ב-1974 לאחר מלחמת יום הכיפורים (במקביל להיתר לפעולת מכונים 'צבועים' פוליטית מימין ומשמאל) וייסוד השלי"ח באגף בשלהי שנות ה-70 (לערכי שדה, לאום וחברה); המכונים היו 'מערכות עוקפות' של הממסד, בלשונה ופיתוחה המחקרי של פרופ' דיאנה סילברמן-קלר ז"ל; שלי"ח עסק בתכנים חברתיים פוליטיים. כמו כן חסרה ועדת מרדכי קרמניצר (יו"ר; 1995-1996) 'להיות אזרחים – חינוך לאזרחות לכלל תלמידי ישראל' שמונתה ע"י שר החינוך, התרבות והספורט פרופ' אמנון רובינשטיין ז"ל. מטרת-העל של המחקר המוצע היא לבחון את הקול הפוליטי של הנוער 'מלמטה' במסגרות עירוניות וכלל ארציות שהושתו עליו 'מלמעלה' – אך אלה אינן נסקרות בהצעה. לסיכום: **אין ספק שנקודות החוזק הרבות, אחת עשרה במספר, גוברות על שלוש החולשות ההיסטוריות הנקודתיות של בקשה זו, שללא ספק הינה מעולה ומומלצת על ידי למימון.**

Reviewer No. 4

Originality and Novelty

The proposed research wishes to examine the political involvement and activism of Israeli youth in urban settings through adopting a cultural history framework and a grassroots perspective, during the three decades of 1965 to 1995. The research aims to demonstrate the part this political activism played in the construction of Israeli citizenship during this period. To the best of my knowledge no such similar research has been conducted and, in that sense, this is both original and novel, especially regarding the existing corpus of studies on youth in Israel, which is limited in its scope and tends to concentrate on institutionalized aspects such as youth movements, the education system, or on social and psychological aspects of youth and youth culture. However, this does not necessarily justify conducting the proposed research. As will be argued further on, the proposed study does not succeed in persuading of its necessity and potential contribution to the existing body of research.

Importance of the study and its contribution to scientific knowledge

The proposal discusses in detail the existing body of research on youth in Israel during three decades in discussion, and maps persuasively the trends and limits of these studies. However, since there are basic aspects of the proposed study that remain vague and unclear, its importance and potential scientific contribution to the existing body of knowledge remains also unclear. These aspects include the assumptions, the rational, the choice of years, as well as the theoretical and methodological aspects of the proposed study: the basic assumption it seems, is that Israeli youths' political involvement during the period in question played an important if not crucial role in the development of Israeli society and citizenship. This assumption remains however throughout the proposal without any concrete evidence to support it; the rationale of the proposed study also remains vague – that the integration of the urban context and urban studies is vital for understanding and analyzing youths' political activism during this period. The fact that it took place mainly in the cities (but there is no mention of youths' political activities which took place in rural areas such as the west bank after the establishment of *Gush Emunim*) does not in itself suffice to make it a significant component of the phenomena investigated, and the proposal does not succeed in explaining the urban contexts' inherent relevance. There is also a vagueness regarding the choice of years – at times the proposal mentions the year 1960 but mostly the year 1965 as a starting point, but why this specific year has been chosen remains by large unexplained. Also, the ending point of the research set in 1995 is not fully explained in the context of the proposed research – why the assassination of prime-minister Rabin in itself marked a turning point in urban youth's political activism, is not fully explained in the proposal; Regarding the theoretical framework - that

of cultural history and the history of education combined – the proposal does not explain exactly why these frameworks have been chosen, how they are intended to be combined in practice and what is their unique contribution to the studied phenomena (regarding the methodological aspects – see the next section).

Adequacy of research methods

The proposal aims to adopt a grassroots perspective and presents a list of a variety of primary sources, including materials created by youths such as youth press, letters and journals, alongside interviews with “former” youths or people who worked with them. These seem as adequate sources for such a perspective, but surprisingly there is no explanation of how exactly these sources will be gathered (especially the intimate ones such as letters and journals) and mainly how they are intended to be analyzed, nor how they will be combined, both methodologically as well as theoretically, with other sources such as the daily mail. In short, the part dedicated to the research methodology is insufficient.

Adequacy of the researcher’s scientific background for conducting the research

Both researchers seem to have an impressive and varied scientific background. Prof. Kidron’s publications attest to her academic skills and scope in the field of cultural history, as well as the history of and perhaps even sociology of youth (regarding contemporary youths). Dr. Hoffman seems to specialize in civic education and education for democracy and will be able to provide the adequate perspective for the framework of education theories in the context of civil and political youth activism. However, as mentioned above, the combination of these different theoretical frameworks and perspectives needs to be elaborated and justified in the proposal.

Summary of points of strength and weakness

The points of strength of this proposal are the researchers’ scientific background and the potential for an interesting combination of their academic scope and research interests. Also, they are well acquainted with the relevant academic corpus and have ambitious plans of gathering unique and insightful primary sources. The subject itself has an interesting potential, but currently lacks sufficient scientific justification in terms of assumptions, rationale, choice of years, and theoretical and methodological aspects (see above). There seems to be a discrepancy between the theoretical base and the actual phenomena intended to be studied and analyzed: concrete and basic questions such as who were these youths or what kind of political activities were they involved in, remain in this proposal largely in the dark.